

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 15ης Ιουλίου 2004*

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-37/02 και C-38/02,

που έχουν ως αντικείμενο αιτήσεις του Tribunale amministrativo regionale per il Veneto (Ιταλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, με τις οποίες ζητείται, στο πλαίσιο των διαφορών που εκκρεμούν ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Di Lenardo Adriano Srl (C-37/02),

Dilexport Srl (C-38/02)

και

Ministero del Commercio con l'Estero,

η έκδοση προδικαστικής απόφασης ως προς το κύρος των άρθρων 1, 3, 4, 5, 6 και 31 του κανονισμού (ΕΚ) 896/2001 της Επιτροπής, της 7ης Μαΐου 2001, περί των λεπτομερειών εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93 του Συμβουλίου σχετικά με το καθεστώς εισαγωγής μπανανών στην Κοινότητα (ΕΕ L 126, σ. 6),

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. A. Timmermans, πρόεδρο τμήματος, J.-P. Puissochet και R. Schintgen (εισηγητή), τις F. Macken και N. Colneric, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: C. Stix-Hackl,
γραμματέας: L. Hewlett, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- η Di Lenardo Adriano Srl και η Dilexport Srl, εκπροσωπούμενες από τους A. Bozzi, C. Gatti, B. Telchini και S. Sacchetto, avvocati,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους M. Niejahr και A. Aresu,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Di Lenardo Adriano Srl και της Dilexport Srl, εκπροσωπούμενων από τους A. Bozzi, C. Gatti και B. Telchini, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενη από τον L. Visaggio, κατά τη συνεδρίαση της 20ής Νοεμβρίου 2003,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 20ής Ιανουαρίου 2004,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με διατάξεις της 16ης Ιανουαρίου 2002, οι οποίες περιήλθαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 13 Φεβρουαρίου 2002, το Tribunale amministrativo regionale per il Veneto υπέβαλε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, τέσσερα προδικαστικά ερωτήματα ως προς το κύρος των άρθρων 1, 3, 4, 5, 6 και 31 του κανονισμού (ΕΚ) 896/2001 της Επιτροπής, της 7ης Μαΐου 2001, περί των λεπτομερειών εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93 του Συμβουλίου, σχετικά με το καθεστώς εισαγωγής μπανανών στην Κοινότητα (ΕΕ L 126, σ. 6).

- 2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο δύο διαφορών μεταξύ της Di Lenardo Adriano Srl και της Dilexport Srl, αντιστοίχως (στο εξής: εισαγωγικές εταιρίες), και του Ministero del Commercio con l'Estero (Υπουργείου Εξωτερικού εμπορίου, στο εξής: Υπουργείο), αναφορικά με την άρνηση του υπουργείου να επιτρέψει στις ανωτέρω εταιρίες να μετασχουν στην κατανομή των δασμολογικών ποσοστώσεων στο τομέα της μπανάνας.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός 404/93 ως είχε αρχικώς

- 3 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 404/93 του Συμβουλίου, της 13ης Φεβρουαρίου 1993, για την κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα της μπανάνας (ΕΕ L 47, σ. 1), θέσπισε, με τις υπό τον τίτλο IV διατάξεις του, από 1ης Ιουλίου 1993, κοινό σύστημα εισαγωγής μπανανών, το οποίο υποκατέστησε τα διάφορα εθνικά συστήματα. Προέβλεπε

διάκριση μεταξύ των «κοινοτικών μπανανών», των παραγομένων εντός της Κοινότητας, και των «μπανανών τρίτων χωρών», προερχομένων από τρίτες χώρες πλην των κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (στο εξής: χωρών ΑΚΕ), και των «παραδοσιακών μπανανών καταγωγής χωρών ΑΚΕ». Ως προς τις τελευταίες προέβλεπε μια πρόσθετη διάκριση μεταξύ «μη παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ» και «παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ», αναλόγως του αν υπερέβαιναν ή όχι τις παραδοσιακώς εξαγόμενες από κάθε χώρα ΑΚΕ ποσότητες, όπως αυτές καθορίζονταν στο παράρτημα του κανονισμού 404/93.

- 4 Το άρθρο 18 του κανονισμού 404/93 προέβλεπε το άνοιγμα ετήσιας δασμολογικής ποσοστώσεως για τις εισαγωγές μπανανών, το οποίο κατανεμόταν, σύμφωνα με το άρθρο 19, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, κατά ποσοστά 66,5 %, 30 % και 3,5 %, αντιστοίχως, μεταξύ των επιχειρηματιών οι οποίοι είχαν διαθέσει στο εμπόριο μπανάνες τρίτων χωρών και/ή μη παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ (κατηγορία Α), εκείνων οι οποίοι είχαν διαθέσει στο εμπόριο κοινοτικές μπανάνες και/ή παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ (κατηγορία Β) και εκείνων οι οποίοι είχαν αρχίσει την εμπορία μπανανών πλην των κοινοτικών μπανανών και/ή των παραδοσιακών ΑΚΕ, από το έτος 1992 (κατηγορία Γ).
- 5 Το άρθρο 19, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 404/93, όριζε τα ακόλουθα:

«Βάσει υπολογισμών διενεργούμενων χωριστών για καθεμία των κατηγοριών επιχειρηματιών των παραγράφων 1 [...], κάθε επιχειρηματίας λαμβάνει πιστοποιητικά εισαγωγής σε συνάρτηση με τη μέση ποσότητα μπανάνας που επώλησε στα τρία τελευταία χρόνια για τα οποία υπάρχουν στατιστικά στοιχεία».

6 Στις δέκατη τρίτη, δέκατη τέταρτη, δέκατη πέμπτη και δέκατη έκτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 404/93 υπογραμμίζοταν ότι:

«ότι, προκειμένου να τηρηθούν οι προαναφερόμενοι στόχοι και ταυτόχρονα να ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες της εμπορίας μπανάνας, για τη διαχείριση της δασμολογικής ποσόστωσης πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ, αφενός, των επιχειρηματιών που έχουν ήδη θέσει σε εμπορία μπανάνες τρίτων χωρών και μη παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ και, αφετέρου, των επιχειρηματιών που έχουν ήδη εμπορευθεί μπανάνες κοινοτικής παραγωγής και μη παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ, συγχρόνως δε να κρατείται μια ποσότητα για τους νέους επιχειρηματίες που ανέλαβαν πρόσφατα εμπορική δραστηριότητα ή πρόκειται να αναλάβουν εμπορική δραστηριότητα στον τομέα αυτό·

ότι, για να μην διαταραχθούν οι υπάρχουσες εμπορικές σχέσεις και ταυτόχρονα να επιτραπεί κάποια εξέλιξη των διαρθρώσεων της εμπορίας, η έκδοση πιστοποιητικών εισαγωγής για κάθε επιχειρηματία, που πρέπει να είναι διαφορετικά για κάθε μία από τις προαναφερόμενες κατηγορίες, πρέπει να βασίζεται στη μέση ποσότητα μπανανών που έθεσε σε εμπορία ο επιχειρηματίας κατά τα τρία προηγούμενα έτη για τα οποία υπάρχουν στατιστικά στοιχεία·

ότι, κατά τον καθορισμό των συμπληρωματικών κριτηρίων που πρέπει να πληρούν οι επιχειρηματίες, η Επιτροπή καθοδηγείται από την αρχή ότι τα πιστοποιητικά πρέπει να χορηγούνται σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που έχουν αναλάβει τον εμπορικό κίνδυνο της εμπορίας μπανανών και από την ανάγκη να αποφευχθεί η διατάραξη των συνήθων εμπορικών σχέσεων μεταξύ των ατόμων που συμμετέχουν στο κύκλωμα της εμπορίας·

ότι, λαμβανομένων υπόψη των διαρθρώσεων της εμπορίας, η απογραφή των επιχειρηματιών και η επιλογή των τιθέμενων σε εμπορία ποσοτήτων που θα χρησιμοποιούνται ως αναφορά για την έκδοση των πιστοποιητικών πρέπει να πραγματοποιούνται από τα κράτη μέλη με διαδικασίες και κριτήρια θεσπιζόμενα από την Επιτροπή».

- 7 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1442/93 της Επιτροπής, της 10ης Ιουνίου 1993, περί λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του καθεστώτος εισαγωγής μπανανών στην Κοινότητα (ΕΕ L 142, σ. 6), εκδοθείς βάσει, ιδίως, του άρθρου 20 του κανονισμού 404/93, καθόριζε τα κριτήρια για τον προσδιορισμό του είδους των εμπορικών φορέων των κατηγοριών Α και Β που μπορούσαν να υποβάλουν αιτήσεις για πιστοποιητικά εισαγωγής σύμφωνα με τη δραστηριότητα που είχαν ασκήσει κατά την περίοδο αναφοράς.

Ο κανονισμός 404/93, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1637/98

- 8 Το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) 1637/98, της 20ής Ιουλίου 1998, για την τροποποίηση του κανονισμού 404/93 (ΕΕ L 210, σ. 28), η εφαρμογή του οποίου, σύμφωνα με το άρθρο 2, δεύτερο εδάφιο, αυτού, άρχισε από 1ης Ιανουαρίου 1999. Ακολούθως, η Επιτροπή εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) 2362/98, της 28ης Οκτωβρίου 1998, για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού 404/93 σχετικά με το καθεστώς εισαγωγής μπανανών στην Κοινότητα (ΕΕ L 293, σ. 32), ο οποίος, σύμφωνα με το άρθρο 31 αυτού, κατήργησε τον κανονισμό 1442/93 από 1ης Ιανουαρίου 1999.
- 9 Το σύστημα εισαγωγής μπανανών, όπως τροποποιήθηκε με τους εν λόγω κανονισμούς, εξακολουθούσε να προβλέπει τη διάκριση μεταξύ παραδοσιακών και μη παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ και μπανανών τρίτων χωρών. Το άρθρο 16, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 404/93, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1637/98, προέβλεπε τα ακόλουθα:

«[...]»

Για τους σκοπούς του παρόντος τίτλου, νοούνται ως:

- 1) “παραδοσιακές εισαγωγές κρατών ΑΚΕ”: οι εισαγωγές στην Κοινότητα μπανανών καταγωγής των κρατών που απαριθμούνται στο παράρτημα, μέχρι την ποσότητα 857 700 τόνων (καθαρό βάρος) ετησίως ονομάζονται “παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ”.
- 2) “μη παραδοσιακές εισαγωγές κρατών ΑΚΕ”: οι εισαγωγές στην Κοινότητα μπανανών καταγωγής κρατών ΑΚΕ, που δεν εμπίπτουν στον ορισμό του σημείου 1, ονομάζονται “μη παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ”.
- 3) “εισαγωγές τρίτων κρατών μη ΑΚΕ”: οι μπανάνες που εισάγονται στην Κοινότητα καταγωγής τρίτων κρατών εκτός των κρατών ΑΚΕ ονομάζονται “μπανάνες τρίτων κρατών”.»

¹⁰ Πάντως, στο πλαίσιο του συστήματος εισαγωγής μπανανών, όπως τροποποιήθηκε με τους εν λόγω κανονισμούς, η κατανομή της ποσοστώσεως μεταξύ των τριών διαφορετικών κατηγοριών επιχειρηματιών καταργήθηκε, καθόσον ο κανονισμός 2362/98 προέβλεπε απλώς κατανομή μεταξύ «παραδοσιακών εμπορικών φορέων» και «νεοεμφανιζομένων εμπορικών φορέων», όπως αυτοί ορίζονται στα άρθρα 3 και 7 του εν λόγω κανονισμού. Καταργήθηκε επίσης η περαιτέρω διάκριση των επιχειρηματιών των κατηγοριών Α, Β και Γ, αναλόγως του είδους της δραστηριότητας που ασκούσαν στην αγορά.

- 11 Όσον αφορά τους «παραδοσιακούς εμπορικούς φορείς», τα άρθρα 3 και 4 του κανονισμού 2362/98 προέβλεπαν τα ακόλουθα:

«Άρθρο 3

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ως “παραδοσιακός εμπορικός φορέας” νοείται ο οικονομικός πράκτορας που είναι εγκατεστημένος στην Κοινότητα κατά τη διάρκεια της περιόδου που καθορίζει την ποσότητά του αναφοράς, καθώς και κατά την καταχώρησή του, κατ’ εφαρμογή του άρθρου 5, ο οποίος εισήγαγε, για λογαριασμό του, πραγματικά κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, ελάχιστη ποσότητα μπανανών, προελεύσεως τρίτων χωρών ή/και των χωρών ΑΚΕ, για να τη θέσει προς πώληση αργότερα στην κοινοτική αγορά.

Η ελάχιστη ποσότητα που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο είναι 100 τόνοι εντός ενός από τα έτη της περιόδου αναφοράς. Η ελάχιστη ποσότητα είναι 20 τόνοι εφόσον η εισαγωγή αφορά αποκλειστικά μπανάνες μήκους μικρότερου ή ίσου των 10 εκατοστών.

Άρθρο 4

1. Κάθε παραδοσιακός εμπορικός φορέας, που είναι καταχωρημένος σε ένα κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 5, λαμβάνει, για κάθε έτος, για το σύνολο των προελεύσεων που αναφέρονται στο παράρτημα Ι, εφάπαξ, μια ποσότητα αναφοράς που καθορίζεται σε συνάρτηση με τις ποσότητες μπανανών που εισήγαγε πράγματι κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς.

2. Για εισαγωγές που πραγματοποιούνται το 1999, στο πλαίσιο των δασμολογικών ποσοστώσεων και των παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ, η περίοδος αναφοράς αποτελείται από τα έτη 1994, 1995 και 1996.»

- 12 Το άρθρο 7 του κανονισμού 2362/98 όριζε τους «νεοεμφανιζόμενους εμπορικούς φορείς» ως εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού νοείται ως “νεοεμφανιζόμενος” εμπορικός φορέας, για την εισαγωγή στο πλαίσιο των δασμολογικών ποσοστώσεων και των παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ, ο οικονομικός πράκτορας, που είναι εγκατεστημένος στην Κοινότητα, τη στιγμή της καταχώρησής του, ο οποίος:

α) άσκησε εμπορική δραστηριότητα ως εισαγωγέας στον τομέα των νωπών οπωροκηπευτικών, που υπάγονται στα κεφάλαια 7 και 8 και επίσης των προϊόντων που υπάγονται στο κεφάλαιο 9 της δασμολογικής και στατιστικής ονοματολογίας και του κοινού δασμολογίου, σε περίπτωση που θα είχε πραγματοποιήσει εισαγωγές των προαναφερόμενων προϊόντων των κεφαλαίων 7 και 8, για λογαριασμό του και αυτόνομα, κατά τη διάρκεια τουλάχιστον ενός από τα τρία έτη που προηγούνται άμεσα του έτους για το οποίο ζητείται η καταχώρηση και

β) πραγματοποίησε, στο πλαίσιο αυτής της δραστηριότητας, εισαγωγές δηλωθείσας αξίας στο τελωνείο ίσης ή μεγαλύτερης των 400 000 ECU κατά τη διάρκεια της περιόδου που καθορίζεται στο στοιχείο α'.»

- 13 Κατόπιν αιτήσεώς τους και κατόπιν συστάσεως εγγυήσεως, εχορηγείτο στους «νεοεμφανιζόμενους επιχειρηματίες» ετήσιο μερίδιο που αντιστοιχούσε σε ορισμένη ποσότητα δυναμένων να εισαχθούν μπανανών, καθοριζόμενο από την Επιτροπή

βάσει του συνόλου των υποβληθεισών ατομικών αιτήσεων και λαμβανομένης υπόψη της χορηγούμενης ετησίως συνολικής ποσότητας στους «νεοεμφανιζόμενους» επιχειρηματίες.

- 14 Το άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 2362/98, εφαρμοστέο επί των «νεοεμφανιζόμενων» επιχειρηματιών προέβλεπε ότι:

«Τα κράτη μέλη ελέγχουν την τήρηση των διατάξεων που αναφέρονται στο παρόν τμήμα [υπό τον τίτλο “Νεοεμφανιζόμενοι εμπορικοί φορείς”].

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ιδίως ότι οι ενδιαφερόμενοι εμπορικοί φορείς ασκούν δραστηριότητα εισαγωγών στην Κοινότητα στον τομέα που αναφέρεται στο άρθρο 7, για λογαριασμό τους, ως αυτόνομη οικονομική μονάδα, με δική της διεύθυνση, προσωπικό και λειτουργία. Όταν τα στοιχεία δείχνουν ότι δεν μπορούν να τηρηθούν αυτοί οι όροι, η δυνατότητα αποδοχής των αιτήσεων καταχώρησης και ετήσιου μεριδίου εξαρτάται από την προσκόμιση, εκ μέρους του ενδιαφερόμενου εμπορικού φορέα, αποδεικτικών στοιχείων που θεωρούνται επαρκή από την αρμόδια εθνική αρχή.»

Ο κανονισμός 404/93, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 216/2001

- 15 Το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΚ) 216/2001 του Συμβουλίου, της 29ης Ιανουαρίου 2001, για την τροποποίηση του κανονισμού 404/93 (ΕΕ L 31, σ. 2), προβλέπει την αντικατάσταση των άρθρων 16 έως 20 του κανονισμού 404/93. Δυνάμει των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 216/2001 και του άρθρου 1 του κανονισμού (ΕΚ) 395/2001 της Επιτροπής, της 27ης Φεβρουαρίου 2001, περί καθορισμού ορισμένων ενδεικτικών ποσοτήτων και μεμονωμένων ανωτάτων ορίων για την έκδοση πιστοποιητικών κατά την εισαγωγή μπανανών στην Κοινότητα για το δεύτερο τρίμηνο του 2001, στο πλαίσιο των

δασμολογικών ποσοστώσεων και της ποσότητας παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ (ΕΕ L 58, σ. 11), το άρθρο 1 του κανονισμού 216/2001 είναι εφαρμοστέο από 1ης Ιουλίου 2001.

- 16 Το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 404/93, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 216/2001, προβλέπει το άνοιγμα ετησίων δασμολογικών ποσοστώσεων (ποσοστώσεις Α, Β και Γ). Κατά το τρίτο εδάφιο αυτής της διατάξεως:

«Η Επιτροπή εξουσιοδοτείται, βάσει συμφωνίας με τα συμβαλλόμενα μέρη του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) που έχουν ουσιώδες συμφέρον για την προμήθεια μπανάνας, να καταναίμει τις δασμολογικές ποσοστώσεις Α και Β μεταξύ των προμηθευτριών χωρών.»

- 17 Το άρθρο 19 του κανονισμού 404/93, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 216/2001, ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Η διαχείριση των δασμολογικών ποσοστώσεων μπορεί να διενεργείται κατ' εφαρμογή της μεθόδου που βασίζεται στη συνεκτίμηση των παραδοσιακών εμπορικών ροών (σύμφωνα με τη μέθοδο που αποκαλείται "παραδοσιακοί/νεοεισερχόμενοι") ή/και με βάση άλλες μεθόδους.

2. Η θεσπιζόμενη μέθοδος λαμβάνει υπόψη, κατά περίπτωση, την ανάγκη διατήρησης της ισορροπίας στον εφοδιασμό της κοινοτικής αγοράς.»

- 18 Δυνάμει του άρθρου 20, στοιχείο α', του ίδιου κανονισμού, όπως τροποποιήθηκε, η Επιτροπή μπορεί να θεσπίζει, κατά την προβλεπόμενη στο άρθρο 27 του εν λόγω κανονισμού διαδικασία, τους «τρόπους διαχείρισης δασμολογικών ποσοστώσεων που αναφέρονται στο άρθρο 18».
- 19 Αυτοί οι τρόποι διαχείρισης καθορίστηκαν με τον κανονισμό 896/2001. Κατά το άρθρο 32 αυτού, ο εν λόγω κανονισμός τέθηκε σε ισχύ από της επομένης της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, δηλαδή από της 9ης Μαΐου 2001, η εφαρμογή του όμως άρχισε από 1ης Ιουλίου 2001.
- 20 Κατά το άρθρο 1 του εν λόγω κανονισμού:

«Ο παρών κανονισμός θεσπίζει τις λεπτομέρειες του καθεστώτος εισαγωγής μπανανών που εφαρμόζονται, αφενός, στο πλαίσιο των δασμολογικών ποσοστώσεων που προβλέπονται στο άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93 και, αφετέρου, εκτός αυτού του πλαισίου.»

- 21 Το άρθρο 2 του κανονισμού 896/2001 ορίζει ότι το 83 % των δασμολογικών ποσοστώσεων που προβλέπει το άρθρο 1 ανοίγουν υπέρ των «παραδοσιακών εμπορευομένων που ορίζονται στο άρθρο 3, παράγραφος 1», ενώ το υπόλοιπο 17 % υπέρ των «μη παραδοσιακών εμπορευομένων που ορίζονται στο άρθρο 6».
- 22 Ο τίτλος II του εν λόγω κανονισμού, ο οποίος περιλαμβάνει τα άρθρα 3 έως 21, ρυθμίζει τη «διαχείριση των δασμολογικών ποσοστώσεων».

23 Τα άρθρα 3 έως 6 του κανονισμού 896/2001 ορίζουν τα ακόλουθα:

«Άρθρο 3

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, νοείται ως:

- 1) “παραδοσιακός εμπορευόμενος”: ο οικονομικός παράγων, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, μεμονωμένος φορέας ή ομάδα, που είναι εγκατεστημένος στην Κοινότητα κατά τη διάρκεια της περιόδου που καθορίζει την ποσότητά του αναφοράς, ο οποίος αγόρασε από παραγωγούς, για λογαριασμό του, μια ελάχιστη ποσότητα μπανανών καταγωγής τρίτων χωρών, ή ενδεχομένως παρήγαγε μπανάνες, και στη συνέχεια τις απέστειλε και τις πώλησε στην Κοινότητα.

Η οριζόμενη στο προηγούμενο εδάφιο ενέργεια αποκαλείται στο εξής “πρωτογενής εισαγωγή”.

Η ελάχιστη ποσότητα που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο είναι 250 τόνοι που πραγματοποιήθηκαν εντός ενός από τα έτη της περιόδου αναφοράς. Η ελάχιστη ποσότητα είναι 20 τόνοι, εφόσον η εμπορία ή η εισαγωγή αφορά αποκλειστικά μπανάνες μήκους ίσου ή μικρότερου από 10 εκατοστόμετρα.

- 2) “παραδοσιακός εμπορευόμενος A/B”: ο παραδοσιακός εμπορευόμενος ο οποίος πραγματοποίησε την ελάχιστη ποσότητα πρωτογενών εισαγωγών “μπανανών τρίτων χωρών” ή/και μπανανών “μη παραδοσιακών ΑΚΕ” σύμφωνα με τους

ορισμούς που δίνονται στο άρθρο 16 του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93, στην τροποποιημένη έκδοσή του με τον κανονισμό (ΕΚ) 1673/98 [...].

- 3) “παραδοσιακός εμπορευόμενος Γ”: ο παραδοσιακός εμπορευόμενος ο οποίος πραγματοποίησε την ελάχιστη ποσότητα πρωτογενών εισαγωγών “παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ” ή/και μπανανών “μη παραδοσιακών ΑΚΕ” σύμφωνα με τους ορισμούς που δίνονται στο προαναφερόμενο άρθρο 16, στην τροποποιημένη έκδοσή του με τον κανονισμό (ΕΚ) 1637/98.

Άρθρο 4

1. Η ποσότητα αναφοράς εκάστου παραδοσιακού εμπορευόμενου Α/Β προσδιορίζεται, κατόπιν απλής γραπτής αιτήσεως του εμπορευομένου, υποβαλλόμενης το αργότερο στις 11 Μαΐου 2001, με βάση τον μέσο όρο των πρωτογενών εισαγωγών μπανανών τρίτων χωρών ή/και μη παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ κατά έτη 1994, 1995 και 1996, οι οποίες λαμβάνονται υπόψη ως προς το έτος 1998 για τη διαχείριση της δασμολογικής ποσόστωσης εισαγωγής μπανανών καταγωγής τρίτων χωρών και των ποσοτήτων μη παραδοσιακών ΑΚΕ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93, οι οποίες εφαρμόζονται για την κατηγορία εμπορευομένων της παραγράφου 1, στοιχείο α', του ίδιου άρθρου.

2. Η ποσότητα αναφοράς εκάστου παραδοσιακού εμπορευομένου Γ προσδιορίζεται, κατόπιν απλής γραπτής αιτήσεως του εμπορευομένου, υποβαλλόμενης το αργότερο στις 11 Μαΐου 2001, με βάση τον μέσο όρο των πρωτογενών εισαγωγών παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ κατά τα έτη 1994, 1995 και 1996, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο των παραδοσιακών ποσοτήτων μπανανών χωρών ΑΚΕ ως προς το έτος 1998.

3. Οι εμπορευόμενοι που προέρχονται από τη συγχώνευση παραδοσιακών εμπορευομένων, όπου έκαστος έλκει δικαιώματα δυνάμει του παρόντος κανονισμού, απολαύουν των ίδιων δικαιωμάτων με τους εμπορευομένους από τους οποίους προέρχονται.

Άρθρο 5

1. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή, το αργότερο στις 15 Μαΐου 2001, το σύνολο των ποσοτήτων αναφοράς που αναφέρονται στο άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 2.

2. Λαμβάνοντας υπόψη τις ανακοινώσεις που πραγματοποιούνται κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1, και σε συνάρτηση με τη διαθέσιμη ποσότητα των δασμολογικών ποσοστώσεων Α/Β και Γ, η Επιτροπή καθορίζει, εάν συντρέχει λόγος, έναν συντελεστή προσαρμογής, που θα εφαρμοστεί στην ποσότητα αναφοράς κάθε εμπορευομένου.

3. Σε περίπτωση εφαρμογής της παραγράφου 2, οι αρμόδιες αρχές κοινοποιούν σε κάθε εμπορευόμενο, το αργότερο στις 7 Ιουνίου 2001, την ποσότητά του αναφοράς εφαρμόζοντας τον συντελεστή προσαρμογής.

4. Στο παράρτημα παρατίθεται ο κατάλογος των αρμοδίων αρχών σε κάθε κράτος μέλος. Ο κατάλογος αυτός τροποποιείται από την Επιτροπή κατόπιν αιτήσεως των κρατών μελών.

[...]

Άρθρο 6

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ως “μη παραδοσιακός εμπορευόμενος”, νοείται ο οικονομικός παράγων που είναι εγκατεστημένος στην Κοινότητα κατά την καταχώρησή του, ο οποίος:

- α) άσκησε εμπορική δραστηριότητα εισαγωγής στην Κοινότητα νωπών μπανανών της κλάσης ΣΟ 0803 00 19, για ίδιο λογαριασμό και αυτόνομα, στη διάρκεια τουλάχιστον ενός από το δύο έτη που προηγούνται άμεσα του έτους για το οποίο ζητείται η καταχώρηση·
  - β) πραγματοποίησε, στο πλαίσιο της δραστηριότητας αυτής, εισαγωγές δηλωθείσας αξίας ίσης ή μεγαλύτερης από 1 200 000 ευρώ κατά τη διάρκεια της περιόδου που καθορίζεται στο στοιχείο α', και
  - γ) δεν διαθέτει ποσότητα αναφοράς ως παραδοσιακός εμπορευόμενος στο πλαίσιο της δασμολογικής ποσόστωσης βάσει της οποίας ζητεί την καταχώρησή του κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 και δεν αποτελεί φυσικό ή νομικό πρόσωπο συνδεδεμένο με έναν παραδοσιακό εμπορευόμενο σύμφωνα με το άρθρο 143 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής [της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 253, σ. 1)].»
- 24 Ως προς το τελευταίο αυτό σημείο, το άρθρο 143 του κανονισμού 2454/93, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 46/1999 της Επιτροπής, της 8ης Ιανουαρίου 1999 (ΕΕ L 10, σ. 1), ορίζει ότι:

«Για την εφαρμογή των διατάξεων του κεφαλαίου 3 του τίτλου II του κώδικα και των διατάξεων του παρόντος τίτλου, πρόσωπα θεωρούνται ως συνδεδόμενα μόνον αν:

α) το ένα μετέχει στη διεύθυνση ή στο διοικητικό συμβούλιο της επιχείρησης του άλλου, και αντίστροφα·

β) έχουν από νομική άποψη την ιδιότητα των εταίρων·

[...]

δ) ένα οποιοδήποτε πρόσωπο έχει στην κυριότητά του, ελέγχει ή κατέχει άμεσα ή έμμεσα 5 % ή περισσότερο των μετοχών ή μεριδίων με δικαίωμα ψήφου, του ενός και του άλλου·

ε) το ένα από αυτά ελέγχει το άλλο άμεσα ή έμμεσα·

στ) και τα δύο ελέγχονται άμεσα ή έμμεσα από ένα τρίτο πρόσωπο·

ζ) και τα δύο μαζί ελέγχουν άμεσα ή έμμεσα ένα τρίτο πρόσωπο·

[...]

2. Για τους σκοπούς του παρόντος τίτλου, τα πρόσωπα που συνδέονται οικονομικά μεταξύ τους λόγω του ότι το ένα είναι ο αποκλειστικός αντιπρόσωπος, διανομέας ή κατ' αποκλειστικότητα εμπορευόμενος του άλλου, ανεξάρτητα από το πώς κατονομάζεται το άλλο τούτο πρόσωπο, θεωρούνται ως συνδεδεμένα μόνο αν εμπίπτουν σε ένα από τα κριτήρια που αναφέρονται στην παράγραφο 1.»

25 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 896/2001 ορίζει ότι:

«Ένας εμπορευόμενος δικαιούται καταχώρησης, σε ένα και μόνο κράτος μέλος της επιλογής του, ως μη παραδοσιακός εμπορευόμενος στο πλαίσιο της δασμολογικής ποσόστωσης Α/Β ή/και της δασμολογικής ποσόστωσης Γ.

Ένας παραδοσιακός εμπορευόμενος στο πλαίσιο μιας δασμολογικής ποσόστωσης δικαιούται καταχώρησης ως μη παραδοσιακός εμπορευόμενος στη δασμολογική ποσόστωση στο πλαίσιο της οποίας δεν διαθέτει ποσότητα αναφοράς.

Πάντως, ένας παραδοσιακός εμπορευόμενος Γ δύναται να καταχωρείται ως μη παραδοσιακός εμπορευόμενος στο πλαίσιο της δασμολογικής ποσόστωσης Α/Β μόνον εφόσον προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία ότι ανέπτυξε εμπορική δραστηριότητα εισαγωγής μπανανών τρίτων χωρών ή/και μη παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ δηλωθείσας τελωνειακής αξίας, όπως αναφέρεται στο άρθρο 6, στοιχείο β' , στη διάρκεια της εκεί αναγραφόμενης περιόδου.»

26 Στην τρίτη, τέταρτη, έκτη και έβδομη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 896/2001 αιτιολογούνται ως ακολούθως οι τροποποιήσεις που επήλθαν σε σχέση με την προϊσχύσασα ρύθμιση:

«(3) Το άρθρο 19 του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93 προβλέπει ότι η διαχείριση των δασμολογικών ποσοστώσεων μπορεί να πραγματοποιείται με την εφαρμογή της μεθόδου που βασίζεται στο συνυπολογισμό των παραδοσιακών συναλλακτικών ροών, (μεθόδου που αποκαλείται “παραδοσιακοί/νεοεμφανιζόμενοι εμπορευόμενοι”) ή/και σε άλλες μεθόδους. Για την εφαρμογή του νέου καθεστώτος από το δεύτερο εξάμηνο 2001, κρίνεται ενδεδειγμένο να παραχωρηθεί πρόσβαση, ως προς τις δασμολογικές ποσοστώσεις, στους παραδοσιακούς εμπορευόμενους οι οποίοι ανέλαβαν για ίδιο λογαριασμό την αγορά νωπών προϊόντων υπό παραγωγούς τρίτων χωρών, και μάλιστα την παραγωγή τους καθώς και την αποστολή και εκφόρτωσή τους στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, στη διάρκεια περιόδου αναφοράς. Οι δραστηριότητες αυτές αποκαλούνται “πρωτογενείς εισαγωγές” στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού.

(4) Είναι ενδεδειγμένο να υιοθετεί ταυτόσημος ορισμός των παραδοσιακών εμπορευόμενων για το σύνολο των δασμολογικών ποσοστώσεων και να προσδιοριστεί η ποσότητά τους αναφοράς σύμφωνα με τους ίδιους όρους, αλλά κατά διακεκριμένο τρόπο ανάλογα από το αν οι εμπορευόμενοι αυτοί εφοδίασαν την κοινοτική αγορά με μπανάνες καταγωγής τρίτων χωρών εκτός ΑΚΕ ή με μπανάνες ΑΚΕ σε μη παραδοσιακές ποσότητες, ή αν εφοδίασαν την αγορά με μπανάνες ΑΚΕ σε παραδοσιακές ποσότητες, στη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, κατά την έννοια των ορισμών του άρθρου 16 του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93, οι οποίοι είχαν εφαρμογή πριν από την τροποποίηση που επήλθε με τον κανονισμό (ΕΚ) 216/2001.

[...]

(6) Ένα μέρος των δασμολογικών ποσοστώσεων πρέπει να κρατηθεί για τους παραδοσιακούς εμπορευόμενους. Το μερίδιο αυτό πρέπει να επιτρέπει στους εμπορευόμενους που δεν πραγματοποίησαν παλαιότερα πρωτογενείς εισαγωγές στη διάρκεια της περιόδου αναφοράς να συνεχίσουν να ασκούν εμπορική δραστηριότητα και να προσαρμοστούν στις νέες διατάξεις, καθώς και για να επιτρέψει σε εμπορευόμενους να ασχοληθούν με το εισαγωγικό αυτό εμπόριο και να διευκολύνει τοιούτοτρόπως τον υγιή ανταγωνισμό.

- (7) Η πείρα πολλών ετών εφαρμογής του κοινοτικού καθεστώτος εισαγωγής μπανανών δείχνει ότι πρέπει να ενισχυθούν τα κριτήρια που τάσσονται για τους μη παραδοσιακούς εμπορευμένους και για τη δυνατότητα αποδοχής νέων εμπορευμένων, ώστε να αποφεύγεται η καταχώρηση ψευδεπώνυμων απλών παραγόντων και η χορήγηση μεριδίων σε όσους υποβάλλουν τεχνητές ή κερδοσκοπικές αιτήσεις. Ειδικότερα, δικαιολογείται η απαίτηση ελάχιστης πείρας στο εμπόριο εισαγωγής νωπών μπανανών. [...]»
- 27 Η πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 896/2001 αιτιολογεί ως ακολούθως τη διατήρηση των ετών 1994, 1995 και 1996 ως «περίοδο αναφοράς»:

«Είναι σκόπιμο να επιλεγεί ως περίοδος αναφοράς, για τον ορισμό των κατηγοριών εμπορευμένων και τον υπολογισμό, των ποσοτήτων αναφοράς των παραδοσιακών εμπορευμένων, η τριετής περίοδος 1994-1996. Η τριετής περίοδος 1994-1996 αποτελεί το τελευταίο τριετές διάστημα για το οποίο η Επιτροπή διαθέτει επαρκώς επαληθευμένα στοιχεία για τις πρωτογενείς εισαγωγές. Κατά το διάστημα αυτό επιδέχεται επίσης να επιλυθεί η από πολλών ετών σοβούσα διαμάχη με ορισμένους εμπορικούς εταίρους της Κοινότητας. Λαμβάνοντας υπόψη τα διαθέσιμα στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί για τη διαχείριση των ποσοτώσεων που άνοιξαν το 1998, δεν είναι ανάγκη να προβλεφθεί καταχώρηση των παραδοσιακών εμπορευμένων.»

- 28 Το άρθρο 31 του κανονισμού 896/2001 διευκρινίζει ότι:

«Ο κανονισμός (ΕΚ) 2362/98 καταργείται από την 1η Ιουλίου 2001.

Παραμένει, ωστόσο, σε εφαρμογή για τα πιστοποιητικά εισαγωγής που εκδίδονται ως προς το έτος 2001.»

Οι διαφορές των κυρίων δικών και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 29 Ήδη από του έτους 1993, οι εισαγωγικές εταιρίες, δύο εταιρίες του ιταλικού δικαίου δραστηριοποιούμενες στον τομέα της εισαγωγής και της εμπορίας νωπών μπανανών προελεύσεως τρίτων χωρών, καταχωρίστηκαν και αναγνωρίστηκαν στην Ιταλία ως επιχειρήσεις δυνάμενες να μετάσχουν στην κατανομή των δασμολογικών ποσοστώσεων σύμφωνα με τον κανονισμό 404/93 και των λεπτομερειών εφαρμογής του που θέσπισε η Επιτροπή. Ειδικότερα, τους επετράπη να μετάσχουν στην κατανομή δασμολογικών ποσοστώσεων A/B μέχρι τις 30 Ιουνίου 2001.
- 30 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι αμφότερες οι εισαγωγικές εταιρίες συνδέονται, κατά τα προβλεπόμενα από το άρθρο 143 του κανονισμού 2454/93, με την Di Lenardo SpA, εταιρία η οποία έχει την ιδιότητα του «παραδοσιακού επιχειρηματία A/B», κατά την έννοια του άρθρου 3 του κανονισμού 896/2001.
- 31 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 896/2001, οι εισαγωγικές εταιρίες ζήτησαν από το Υπουργείο, με τις από 11 Μαΐου 2001 επιστολές τους, να μετάσχουν στην κατανομή των δασμολογικών ποσοστώσεων A/B, για το δεύτερο εξάμηνο 2001.
- 32 Με απόφαση της 17ης Μαΐου 2001, το Υπουργείο απέρριψε τις αιτήσεις αυτές με το αιτιολογικό ότι δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 896/2001, καθόσον οι αιτούσες επιχειρήσεις δεν είχαν «καμία ποσότητα σχετική με πρωτογενείς εισαγωγές μπανανών [...] κατά τα έτη 1994, 1995 και 1996».

- 33 Κατόπιν αυτού, εκάστη των εισαγωγικών εταιριών προσέφυγε ενώπιον του Tribunale amministrativo regionale per il Veneto ζητώντας, αφενός, να ακυρωθεί η εν λόγω απόφαση και, αφετέρου, να αναγνωριστεί ότι το Υπουργείο είναι υποχρεωμένο να τους επιτρέψει να μετάσχουν, ως παραδοσιακές επιχειρήσεις του τομέα της μπανάνας, στην κατανομή των δασμολογικών ποσοστώσεων Α/Β για το δεύτερο εξάμηνο του 2001. Προς στήριξη της προσφυγής τους προέβαλαν, μεταξύ άλλων, ότι ο κανονισμός 896/2001 είναι άκυρος, ως αντίθετος προς τον κανονισμό 404/93, όπως αυτός τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 216/2001, προς τα άρθρα 5, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, ΕΚ και 7 ΕΚ, προς τις αρχές της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, καθώς και προς το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 2, ΕΕ.
- 34 Το Υπουργείο ζήτησε την απόρριψη των προσφυγών με το αιτιολογικό ότι οι εισαγωγικές εταιρίες είχαν πάντοτε αναπτύξει τη δραστηριότητά τους όχι ως «πρωτογενείς εισαγωγείς», αλλά ως «δευτερογενείς εισαγωγείς» ή ως «επιχειρήσεις ωριμάνσεως» μπανανών, ώστε, κατόπιν της θεσπίσεως του κανονισμού 896/2001, να μην μπορούν πλέον να μετάσχουν στην κατανομή δασμολογικών ποσοστώσεων.
- 35 Το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι επιβάλλεται να ερωτηθεί το Δικαστήριο σχετικά με το κύρος του κανονισμού 896/2001, καθόσον δι' αυτού εισάγεται νέα κατάταξη των επιχειρηματιών στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα της μπανάνας, διατηρείται η έννοια της «πρωτογενούς εισαγωγής», ως κριτήριο για τη δυνατότητα συμμετοχής στην κατανομή της δασμολογικής ποσοστώσεως υπό την ιδιότητα της «παραδοσιακής επιχειρήσεως Α/Β», κατά την έννοια του άρθρου 3 του εν λόγω κανονισμού, και καθορίζονται νέα όρια προσβάσεως των εισαγωγέων οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα να μετάσχουν στην κατανομή της δασμολογικής ποσοστώσεως ως «μη παραδοσιακοί επιχειρηματίες», σύμφωνα με το άρθρο 6 του εν λόγω κανονισμού.
- 36 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Tribunale amministrativo regionale per il Veneto αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα, ταυτόσημα και στις δύο υποθέσεις:

- «1) Είναι τα άρθρα 1, 3, 4, 5 και 31 του κανονισμού (ΕΚ) 896/2001 αντίθετα ή όχι, *in primis*, προς τη Συνθήκη, ειδικότερα το άρθρο 7 (πρώην άρθρο 4) και προς τις άλλες διατάξεις ή αρχές που περιλαμβάνονται στην ίδια Συνθήκη όσον αφορά την αρχή της διακρίσεως των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων μεταξύ των κοινοτικών οργάνων (ειδικότερα του Συμβουλίου και της Επιτροπής);
- 2) Αντιβαίνουν τα ίδια αυτά άρθρα του κανονισμού (ΕΚ) 896/2001 προς την αρχή της αναδρομικότητας των νόμων και των συναφών αρχών της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφαλείας δικαίου;
- 3) Αντιβαίνουν οι ίδιες διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) 896/2001 προς τον κανονισμό (ΕΟΚ) 404/93 του Συμβουλίου, της 13ης Φεβρουαρίου 1993 (και τις μεταγενέστερες τροποποιήσεις και προσθήκες), ειδικότερα προς το άρθρο 20 του κανονισμού αυτού;
- 4) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στα προηγούμενα ερωτήματα, ζητείται από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν το άρθρο 6 του παρατεθέντος κανονισμού της Επιτροπής, ειδικότερα η διάταξη του στοιχείου γ', απαγορεύοντας στους οικονομικούς παράγοντες που συνδέονται με τους παραδοσιακούς εμπορευόμενους να συμμετάσχουν στην κατανομή της δασμολογικής ποσοτώσεως ακόμη και ως "μη παραδοσιακοί εμπορευόμενοι", αντιβαίνει προς το θεμελιώδες δικαίωμα ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας, ειδικότερα της ελευθερίας αναλήψεως επιχειρηματικής δραστηριότητας.»

³⁷ Με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου, της 15ης Απριλίου 2002, οι υποθέσεις C-37/02 και C-38/02 ενώθηκαν προς διευκόλυνση της γραπτής και προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί των τριών πρώτων ερωτημάτων

- 38 Με τα τρία πρώτα προδικαστικά του ερωτήματα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί επί του κύρους των άρθρων 1, 3, 4, 5 και 31 του κανονισμού 896/2001, λαμβανομένων υπόψη, αφενός, των αρχών της απονομής εξουσιών και κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ των κοινοτικών οργάνων, όπως αυτές απορρέουν από το άρθρο 7 ΕΚ, καθώς και από τη διάταξη περί παροχής εξουσιοδότησεως που προβλέπει το άρθρο 20 του κανονισμού 404/93, και, αφετέρου, των αρχών της απαγορεύσεως της αναδρομικότητας των νόμων, της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου.
- 39 Προκαταρκτικώς, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι παρέλκει να εξεταστεί το κύρος των άρθρων 1 και 31 του κανονισμού 896/2001, καθόσον τα γενικής ισχύος αυτά άρθρα δεν είναι κρίσιμα για την επίλυση των διαφορών των κυριών δικών.
- 40 Επιβάλλεται σχετικώς να υπομνηστεί ότι το άρθρο 1 του κανονισμού 896/2001 περιορίζεται στον προσδιορισμό του αντικειμένου του εν λόγω κανονισμού που συνίσταται στη θέσπιση «των λεπτομερειών του καθεστώτος εισαγωγής μπανανών που εφαρμόζονται, αφενός, στο πλαίσιο των δασμολογικών ποσοτώσεων που προβλέπονται στο άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93 και, αφετέρου, εκτός αυτού του πλαισίου», χωρίς να περιέχει κανονιστικής φύσεως διατάξεις.
- 41 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι κανένα επιχείρημα δεν περιέχεται στις διατάξεις παραπομπής, ούτε στις παρατηρήσεις που κατέθεσαν οι εισαγωγικές επιχειρήσεις, υπέρ της ακυρότητας του άρθρου 1 του κανονισμού 896/2001, ενόψει των διαφόρων αρχών και διατάξεων στις οποίες αναφέρονται τα τρία πρώτα ερωτήματα.

- 42 Συνεπώς, υπό τις προϋποθέσεις αυτές, μπορεί από τούδε να κριθεί ότι από την εξέταση των τριών πρώτων ερωτημάτων δεν προέκυψαν στοιχεία ικανά να επηρεάσουν το κύρος του άρθρου 1 του κανονισμού 896/2001.
- 43 Όσον αφορά το άρθρο 31 του κανονισμού 896/2001, αυτό προβλέπει την κατάργηση του κανονισμού 2362/98, πρώην κανονισμού εφαρμογής της Επιτροπής, από 1ης Ιουλίου 2001, προβλέποντας πάντως διατήρηση των αποτελεσμάτων αυτού του κανονισμού ως προς τα πιστοποιητικά εισαγωγής που είχαν χορηγηθεί για το έτος 2001.
- 44 Εφόσον μία από τις αιτιάσεις στις οποίες αναφέρονται τα τρία πρώτα ερωτήματα αφορά την παραβίαση των αρχών της απαγορεύσεως της αναδρομικής ισχύος, της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου, δεν μπορεί, επί του παρόντος, να αμφισβητηθεί η λυσιτέλεια του άρθρου 31 του κανονισμού 896/2001 για την επίλυση των διαφορών των κυρίων δικών. Συνεπώς, επιβάλλεται να εξεταστούν τα επιχειρήματα που διατυπώθηκαν κατά του κύρους αυτού του άρθρου.

Επί των ορίων της εκτελεστικής εξουσίας που έχει παραχωρηθεί στην Επιτροπή

— Παρατηρήσεις κατατεθείσες ενώπιον του Δικαστηρίου

- 45 Οι εισαγωγικές εταιρίες παρατηρούν ότι, αφενός, δυνάμει του άρθρου 7 ΕΚ, τα όργανα της Κοινότητας μπορούν να ενεργούν εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που τους έχουν ανατεθεί από τη Συνθήκη και ότι, αφετέρου, το άρθρο 20 του κανονισμού 404/93, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 216/2001, εξουσιοδοτεί

την Επιτροπή να ρυθμίζει, αποκλειστικώς, τις λεπτομέρειες εφαρμογής. Εκδίδοντας, όμως, τον κανονισμό 896/2001, η Επιτροπή υποκατέστησε το Συμβούλιο στο έργο του νομοθέτη.

- 46 Η εισαγωγή της έννοιας του πρωτογενούς εισαγωγέα, με το άρθρο 3 του κανονισμού 896/2001, και η επιβολή της προϋποθέσεως κατά την οποία μόνον οι πρωτογενείς εισαγωγείς θεωρούνται παραδοσιακοί επιχειρηματίες, βαίνει πέραν της εξουσίας εκτέλεσεως που έχει παραχωρηθεί στην Επιτροπή. Αυθαιρέτως, η Επιτροπή απέκλεισε από την αγορά μπανάνας όλους εκείνους τους επιχειρηματίες οι οποίοι, χωρίς να έχουν αγοράσει μπανάνες από τους παραγωγούς και χωρίς να είναι οι ίδιοι παραγωγοί, αναγνωρίζονταν πάντοτε ως παραδοσιακοί επιχειρηματίες δυνάμει της εφαρμοστέας κανονιστικής ρυθμίσεως του Συμβουλίου. Συνεπώς, η Επιτροπή ενήργησε κατ' αντίθεση προς τον σκοπό του κανονισμού 404/93, ο οποίος συνίσταται στην αποτροπή της διαταράξεως των εμπορικών σχέσεων μεταξύ εκείνων οι οποίοι δραστηριοποιούνται στα διάφορα στάδια εμπορίας του οικείου τομέα.
- 47 Οι εισαγωγικές εταιρίες καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι τα άρθρα 3 του κανονισμού 896/2001, κατά λογική δε συνέπεια, τα άρθρα 4, 5 και 31 του εν λόγω κανονισμού που σχετίζονται με το άρθρο 3, αντιβαίνουν προς το άρθρο 7 ΕΚ.
- 48 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, η έννοια της εκτέλεσεως, στον γεωργικό τομέα και η εξουσιοδότηση που προβλέπει το άρθρο 20 του κανονισμού 404/93 πρέπει να ερμηνεύονται διασταλτικώς.
- 49 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο κανονισμός 404/93 δεν περιλαμβάνει ακριβή ορισμό των όρων «επιχειρηματίας» ή «εισαγωγέας», αλλά ορίζει απλώς τις διάφορες κατηγορίες εισαγωγέων μπανανών κατά τρόπο αντικειμενικό. Μόνο στη δέκατη τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 404/93 γίνεται διάκριση μεταξύ, «αφενός, των επιχειρηματιών που έχουν ήδη θέσει σε εμπορία μπανάνες τρίτων χωρών και μη παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ» και, «αφετέρου, των επιχειρηματιών που έχουν ήδη

εμπορευθεί μπανάνες κοινοτικής παραγωγής και μη παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ», καθώς και ότι γίνεται μνεία των «νέων επιχειρηματιών που ανέλαβαν πρόσφατα εμπορική δραστηριότητα ή πρόκειται να αναλάβουν εμπορική δραστηριότητα στον τομέα αυτό». Κατά την Επιτροπή, εκφράζεται έτσι η βούληση του Συμβουλίου να μην προσδιορίσει υποκειμενικά και αυστηρά κριτήρια για τη χορήγηση αδειών εισαγωγής.

50 Συνεπώς, η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να εφαρμόσει τις βασικές ρυθμίσεις του Συμβουλίου, λαμβάνοντας μέριμνα ώστε να μη διαταράξει τις φυσιολογικές εμπορικές σχέσεις μεταξύ των διαφόρων επιχειρηματιών του τομέα και να διευκολύνει τη σταδιακή εξέλιξη των δομών εμπορίας, όπως επιβάλλουν η δέκατη τέταρτη, δέκατη πέμπτη και δέκατη έκτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 404/93.

51 Κατά την Επιτροπή, η στενή σχέση που προβλέπει το άρθρο 3 του κανονισμού 896/2001 μεταξύ του «παραδοσιακού επιχειρηματία» και της «πρωτογενούς εισαγωγής» αποσκοπεί στο να καταστήσει περισσότερο υπεύθυνους τους εισαγωγείς οι οποίοι ακολουθούν τα παραδοσιακά εμπορικά ρεύματα, διασφαλίζοντας καλύτερη εξέλιξη των δομών εμπορίας των μπανανών προελεύσεως τρίτων χωρών, καθώς και τη διαφάνεια στις εμπορικές σχέσεις μεταξύ των επιχειρηματιών του τομέα. Προς τούτο, η Επιτροπή συμμορφώθηκε, όπως διευκρινίζεται στη δέκατη πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 404/93, προς «την αρχή ότι τα πιστοποιητικά πρέπει να χορηγούνται σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που έχουν αναλάβει τον εμπορικό κίνδυνο της εμπορίας μπανανών», λαμβανομένης υπόψη «της ανάγκης να αποφευχθεί η διατάραξη των συνήθων εμπορικών σχέσεων μεταξύ των ατόμων που συμμετέχουν στο κύκλωμα της εμπορίας».

52 Η Επιτροπή προσθέτει ότι η έννοια της «πρωταρχικής εισαγωγής» δεν είναι νέα στην κοινοτική νομοθεσία περί μπανανών, καθόσον υπήρχε ήδη στο άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1442/93. Στην πράξη, η χρησιμοποίηση του κριτηρίου της πραγματικής εισαγωγής, κατά το άρθρο 3 του κανονισμού 2362/98, είχε εξαντλήσει τα όριά της και παρίστατο ο κίνδυνος καταχρήσεων.

Εξάλλου, από το έτος 1993, είχε παρασχεθεί στους παραδοσιακούς επιχειρηματίες, οι οποίοι δεν προέβαιναν σε πρωτογενείς εισαγωγές, δηλαδή στους ασχολούμενους με την «ωρίμανση» των μπανανών, μακρά μεταβατική περίοδος οκτώ ετών, μέχρι το πρώτο εξάμηνο του 2001, προκειμένου σταδιακά να προσαρμοστούν στα νέα κριτήρια συμμετοχής στις δασμολογικές ποσοστώσεις.

- 53 Συμπερασματικώς, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι δεν συντρέχει κανένα στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος του άρθρου 3 του κανονισμού 896/2001.

— Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 54 Επιβάλλεται να τονιστεί ότι το άρθρο 20 του κανονισμού 404/93, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 216/2001, παρέχει στην Επιτροπή την εξουσία να θεσπίζει τις λεπτομέρειες εφαρμογής και, ειδικότερα, τις λεπτομέρειες διαχειρίσεως των δασμολογικών ποσοστώσεων που προβλέπει το άρθρο 18 του ίδιου κανονισμού.
- 55 Κατά πάγια νομολογία, από την οικονομία της Συνθήκης, στην οποία εντάσσεται το άρθρο 211 ΕΚ, καθώς και από τις πρακτικές απαιτήσεις, προκύπτει ότι η έννοια της εκτελέσεως πρέπει να ερμηνεύεται διασταλτικώς. Δεδομένου ότι η Επιτροπή είναι η μόνη που έχει τη δυνατότητα να παρακολουθεί κατά τρόπο διαρκή και συστηματικό την εξέλιξη των γεωργικών αγορών και να ενεργεί με την ταχύτητα που απαιτούν οι καταστάσεις, το Συμβούλιο μπορεί να υποχρεωθεί, στον τομέα αυτό, να της παράσχει ευρείες εξουσίες. Συνεπώς, τα όρια αυτών των εξουσιών πρέπει, ιδίως, να εκτιμώνται λαμβανομένων υπόψη των γενικών και κυρίων σκοπών της συγκεκριμένης οργανώσεως αγοράς (αποφάσεις της 29ης Ιουνίου 1989, 22/88, Vreugdenhil και Van der Kolk, Συλλογή 1989, σ. 2049, σκέψη 16, και της 4ης Φεβρουαρίου 1997, C-9/95, C-23/95 και C-156/95, Βέλγιο και Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. I-645, σκέψη 36).

- 56 Προς τούτο, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι, στον γεωργικό τομέα, επιτρέπεται στην Επιτροπή να λαμβάνει όλα τα αναγκαία και χρήσιμα μέτρα εφαρμογής της βασικής κανονιστικής ρυθμίσεως, εφόσον αυτά δεν αντιβαίνουν προς τη βασική κανονιστική ρύθμιση ή προς τις διατάξεις εφαρμογής του Συμβουλίου (αποφάσεις της 15ης Μαΐου 1984, 121/83, Zuckerfabrik Franken, Συλλογή 1984, σ. 2039, σκέψη 13, και Βέλγιο και Γερμανία κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψη 37).
- 57 Όσον αφορά τη διαχείριση των δασμολογικών ποσοστώσεων, ο κανονισμός 404/93, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 216/2001, δεν περιλαμβάνει ορισμό των επιχειρηματιών οι οποίοι δύνανται να μετέχουν στην κατανομή δασμολογικών ποσοστώσεων. Το άρθρο 19 του εν λόγω κανονισμού περιορίζεται να προβλέψει, στην πρώτη παράγραφο, ότι η διαχείριση αυτή «μπορεί να διενεργείται κατ' εφαρμογή της μεθόδου που βασίζεται στη συνεκτίμηση των παραδοσιακών εμπορικών ροών [...] και/ή με βάση άλλες μεθόδους», στη δεύτερη δε παράγραφο του, ότι η επιλεγείσα μέθοδος «λαμβάνει υπόψη, κατά περίπτωση, την ανάγκη διατήρησης της ισορροπίας στον εφοδιασμό της κοινοτικής αγοράς». Τέτοιες γενικής φύσεως διατάξεις παρέχουν, ασφαλώς, ευρύ πεδίο εκτιμήσεως στην Επιτροπή.
- 58 Συναφώς, από το άρθρο 3 του κανονισμού 896/2001 προκύπτει ότι μόνον οι πρωτογενείς εισαγωγείς, δηλαδή όσοι «αγόρασαν για λογαριασμό τους μια ελάχιστη ποσότητα μπανανών [...] από παραγωγούς ή ενδεχομένως παρήγαγαν μπανάνες και στη συνέχεια τις απέστειλαν και τις πώλησαν στην Κοινότητα», μπορούν να θεωρηθούν ως «παραδοσιακοί επιχειρηματίες».
- 59 Ένα τέτοιο μέτρο, κατά το οποίο σημαντικό μέρος από την κατανομή των δασμολογικών ποσοστώσεων προορίζεται για τους επιχειρηματίες εκείνους οι οποίοι αναλαμβάνουν τον εμπορικό κίνδυνο που συνεπάγεται η παραγωγή ή η αγορά από τους παραγωγούς και η μεταφορά νωπών προϊόντων, εμπίπτει στο πλαίσιο της εξουσίας εκτιμήσεως που έχει αναγνωριστεί ότι διαθέτει η Επιτροπή κατά την εφαρμογή της βασικής κανονιστικής ρυθμίσεως, καθόσον το μέτρο αυτό δύναται να συμβάλει στην εύρυθμη λειτουργία του συστήματος εισαγωγής. Εξάλλου, δεν αποδείχθηκε ότι το μέτρο αυτό θα μπορούσε να διαταράξει τον ισόρροπο ανεφοδιασμό της κοινοτικής αγοράς που αποσκοπεί να διασφαλίσει η βασική κανονιστική ρύθμιση.

- 60 Βάσει των ανωτέρω σκέψεων μπορεί, επίσης, να απορριφθεί η αιτίαση περί παραβίασεως των ορίων της εξουσίας εκτελέσεως που έχει ανατεθεί στην Επιτροπή κατ' αντίθεση προς τα άρθρα 4 και 5 του κανονισμού 896/2001. Τα άρθρα αυτά αναφέρονται στον καθορισμό των ποσοτήτων αναφοράς των παραδοσιακών επιχειρηματιών Α/Β και Γ, ζήτημα που αφορά τη διαχείριση των δασμολογικών ποσοστώσεων και είναι ανεξάρτητο από το επίμαχο ζήτημα της λήψεως υπόψη των πρωτογενών εισαγωγών, το οποίο αποτελεί τον πυρήνα του πρώτου και τρίτου ερωτήματος.
- 61 Τέλος, δεν προβλήθηκε κανένα επιχείρημα προς απόδειξη του ότι το άρθρο 31 του κανονισμού 896/2001, καθόσον προβλέπει την κατάργηση του πρώην κανονισμού εφαρμογής της Επιτροπής, δηλαδή του κανονισμού 2362/98, από 1ης Ιουλίου 2001, υπερβαίνει τα όρια της εξουσίας εκτιμήσεως της Επιτροπής.
- 62 Επιβάλλεται να δοθεί η απάντηση, κατά συνέπεια, ότι από την εξέταση του πρώτου και τρίτου ερωτήματος δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος των άρθρων 3, 4, 5 και 31 του κανονισμού 896/2001.

Επί των αρχών της απαγορεύσεως της αναδρομικής ισχύος, της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου.

— Παρατηρήσεις κατατεθείσες ενώπιον του Δικαστηρίου

- 63 Οι εισαγωγικές εταιρίες υπογραμμίζουν ότι η Επιτροπή εισήγαγε νέες και εντελώς διαφορετικές έννοιες σε σχέση με εκείνες που εχρησιμοποιούντο στον τομέα της μπανάνας. Το στοιχείο αυτό είναι ικανό να ανατρέψει το προβλεπόμενο από τον κανονισμό 404/93 σύστημα και να αποκλείσει από τη συγκεκριμένη αγορά εισαγωγείς με πείρα πλέον των είκοσι ετών. Καθόσον η νέα έννοια του

«παραδοσιακού επιχειρηματία», όπως αυτή καθορίζεται στα άρθρα 3 και 4 του κανονισμού 896/2001, χρησιμοποιείται προς χαρακτηρισμό ενός επιχειρηματία κατά τα έτη 1994, 1995 και 1996, οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται αναδρομικώς, κατά παραβίαση των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

- 64 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η χρησιμοποίηση μιας περιόδου αναφοράς, η οποία, εκ των πραγμάτων, δεν μπορεί να είναι μελλοντική, είναι αναγκαία για τη διάκριση μεταξύ παραδοσιακών και μη παραδοσιακών επιχειρηματιών στο πλαίσιο της διαχείρισεως δασμολογικών ποσοστώσεων. Προς τούτο, υπογραμμίζει ότι, σύμφωνα με τη δέκατη τέταρτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 404/93, η χορήγηση πιστοποιητικών εισαγωγής για κάθε επιχειρηματία «βασίζεται στη μέση ποσότητα μπανανών που έθεσε σε εμπορία ο επιχειρηματίας κατά τα τρία προηγούμενα έτη για τα οποία υπάρχουν στατιστικά στοιχεία». Η Επιτροπή εναρμονίζεται πλήρως προς τις προγενέστερες επιλογές των ετών 1994, 1995 και 1996 καθώς και προς τα κριτήρια του κανονισμού 404/93, καθόσον η συγκεκριμένη περίοδος αναφοράς είναι η ίδια με εκείνη που είχε καθοριστεί με τον κανονισμό 2362/98 και, όπως προκύπτει από την πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 896/2001, αποτελεί «το τελευταίο τριετές διάστημα για το οποίο η Επιτροπή διαθέτει επαρκώς επαληθευμένα στοιχεία για τις πρωτογενείς εισαγωγές».
- 65 Η Επιτροπή υπενθυμίζει, επίσης, ότι, δυνάμει του άρθρου 32 αυτού, ο κανονισμός 896/2001 τέθηκε μεν σε ισχύ στις 9 Μαΐου 2001, αλλ' άρχισε να εφαρμόζεται από 1ης Ιουλίου 2001. Επιπροσθέτως, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι, κατά το άρθρο 4 του εν λόγω κανονισμού, οι ενδιαφερόμενοι παραδοσιακοί επιχειρηματίες όφειλαν να υποβάλουν την αίτησή τους για τον καθορισμό ποσότητας αναφοράς το βραδύτερο έως τις 11 Μαΐου 2001.
- 66 Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, καμία από τις διατάξεις των άρθρων 4 και 5 του κανονισμού 896/2001 δεν έχει αναδρομικό αποτέλεσμα. Καθόσον είχε παρασχεθεί στους οικείους επιχειρηματίες η δυνατότητα να γνωρίσουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο ενός επακριβούς και λεπτομερούς νομικού πλαισίου, προβλέποντος χρονοδιάγραμμα που να συμβιβάζει τη διατήρηση των ατομικών

καταστάσεων των επιχειρηματιών και την ανάγκη διασφάλισης της ομαλής μεταβάσεως από το παλαιό στο νέο σύστημα, δεν συντρέχει παραβίαση των αρχών της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου.

— Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 67 Επιβάλλεται, προκαταρκτικώς, η επισήμανση ότι, δυνάμει του άρθρου 32 αυτού, ο κανονισμός 896/2001 τέθηκε σε ισχύ στις 9 Μαΐου 2001, της επομένη της δημοσιεύσεώς του στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, η δε εφαρμογή του άρχισε από 1ης Ιουλίου 2001, δηλαδή από ημερομηνίας μεταγενέστερης της δημοσιεύσεώς του. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, δεν μπορεί, κατ' αρχήν, να θεωρηθεί ως αναδρομικής ισχύος.
- 68 Το στοιχείο ότι οι πραγματοποιηθείσες κατά τα έτη 1994, 1995 και 1996 εισαγωγές ελήφθησαν υπόψη προκειμένου να καθοριστούν οι ποσότητες αναφοράς βάσει των οποίων χαρακτηρίζεται ο εισαγωγέας ως παραδοσιακός επιχειρηματίας A/B ή Γ, δεν αρκεί, καθεαυτό, ώστε να αποδειχθεί η αναδρομικότητα του κανονισμού 896/2001, καθόσον οι εν λόγω εισαγωγές ουδόλως αποτελούν αντικείμενο της κατανομής των εφαρμοστέων μετά την 1η Ιουλίου 2001 δασμολογικών ποσοστώσεων.
- 69 Συνεπώς, δεν μπορεί, εν προκειμένω, να υποστηριχθεί ότι συντρέχει παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως της αναδρομικότητας των νόμων.
- 70 Όσον αφορά τη δυνατότητα προβολής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, αυτή παρέχεται σε όλους τους επιχειρηματίες στους οποίους ένα κοινοτικό όργανο δημιούργησε βάσιμες προσδοκίες. Εντούτοις, όταν ένας προνοητικός και ενημερωμένος επιχειρηματίας είναι σε θέση να προβλέψει τη θέσπιση κοινοτικού μέτρου ικανού να βλάψει τα συμφέροντά του, δεν μπορεί να επικαλεστεί την αρχή αυτή μετά τη λήψη ενός τέτοιου μέτρου (αποφάσεις της 11ης Μαρτίου 1987, 265/85, Van den Bergh en Jurgens και Van Dijk Food Products κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 1155, σκέψη 44, και της 15ης Απριλίου 1997, C-22/94,

Irish Farmers Association κ.λπ., Συλλογή 1997, σ. Ι-1809, σκέψη 25). Επιπροσθέτως, καίτοι η τήρηση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης εντάσσεται στις θεμελιώδεις αρχές της Κοινότητας, οι επιχειρηματίες δεν μπορούν δικαιολογημένα να τρέφουν προσδοκίες για διατήρηση μιας υφισταμένης καταστάσεως, η οποία μπορεί να μεταβληθεί στο πλαίσιο της ασκήσεως της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτουν τα κοινοτικά όργανα και τούτο, ιδίως, σε τομείς όπως οι κοινές οργανώσεις αγορών, ο σκοπός των οποίων επιβάλλει συνεχή προσαρμογή αναλόγως προς τις μεταβαλλόμενες οικονομικές καταστάσεις (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 1999, C-104/97 P, Atlanta κατά Ευρωπαϊκής Κοινότητας, Συλλογή 1999, σ. Ι-6984, σκέψη 52).

- 71 Εν προκειμένω, αρκεί η διαπίστωση ότι οι οικείοι οικονομικοί κύκλοι δεν μπορούσαν βασίμως να προσδοκούν ότι η Επιτροπή θα διατηρούσε την κανονιστική ρύθμιση που εφαρμόζεται επί των εισαγωγών μπανανών προελεύσεως τρίτων χωρών, η οποία από της θεσπίσεως του κανονισμού 404/93, υπέστη πολυάριθμες τροποποιήσεις, ιδίως λόγω των διεθνών υποχρεώσεων που ανέλαβε η Κοινότητα στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Οργάνωσης Εμπορίου και η οποία απαιτεί διαρκή προσαρμογή αναλόγως της μεταβαλλόμενης οικονομικής καταστάσεως, γεγονός που συνεπάγεται ευρεία εξουσία εκτιμήσεως των κοινοτικών οργάνων.
- 72 Επιβάλλεται να δοθεί η απάντηση, κατά συνέπεια, ότι από την εξέταση του δευτέρου ερωτήματος δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος των άρθρων 3, 4, 5 και 31 του κανονισμού 896/2001.

Επί του τετάρτου ερωτήματος

- 73 Με το τέταρτο ερώτημά του το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί επί του κύρους του άρθρου 6, στοιχείο γ', του κανονισμού 896/2001, λαμβανομένου υπόψη του θεμελιώδους δικαιώματος της ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας.

Παρατηρήσεις κατατεθείσες ενώπιον του Δικαστηρίου

- 74 Οι εισαγωγικές εταιρίες παρατηρούν ότι το άρθρο 6, στοιχείο γ', του κανονισμού 896/2001 επιβάλλει ριζικό περιορισμό της αναγνωρίσεως ως μη παραδοσιακών επιχειρηματιών, καθόσον αυτοί δεν πρέπει να συνδέονται με παραδοσιακό επιχειρηματία, κατά το άρθρο 143 του κανονισμού 2454/93.
- 75 Το τελευταίο αυτό άρθρο αποσκοπεί ειδικώς και αποκλειστικώς να διευκρινίσει τις περιπτώσεις στις οποίες η δηλωθείσα τελωνειακή αξία του εμπορεύματος δεν είναι αξιόπιστη, προβλέποντας ένα απλό τεκμήριο δυνάμενο να ανατραπεί σε περίπτωση που αποδειχθεί το αντίθετο, ότι «η συναλλακτική αξία είναι αποδεκτή για τους τελωνειακούς σκοπούς [...]», κατά το άρθρο 29, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ 1992, L 302, σ. 1).
- 76 Παραπέμποντας στο άρθρο 143 του κανονισμού 2454/93, η Επιτροπή όχι μόνο χρησιμοποίησε τις περιπτώσεις των συνδεδεμένων προσώπων, στα οποία αναφέρεται το εν λόγω άρθρο, για σκοπό διαφορετικό από εκείνο που υπηρετεί το εν λόγω άρθρο, αλλά, επίσης, θέσπισε αμάχητο τεκμήριο περί υπάρξεως ψευδεπώνυμων και κατασκευασμένων ή κερδοσκοπικής φύσεως αιτήσεων σε περίπτωση που η συγκεκριμένη εταιρία συνδέεται με παραδοσιακό επιχειρηματία κατά τις διατάξεις του εν λόγω άρθρου, χωρίς να της παρέχει δυνατότητα αποδείξεως της πραγματικής της αυτοτέλειας και της ανεξαρτησίας δράσεως που διαθέτει.
- 77 Τοιούτοτρόπως, επιχειρήσεις, όπως οι εισαγωγικές εταιρίες, οι οποίες συνδέονται με παραδοσιακούς επιχειρηματίες, δεν μπορούν να μετάσχουν στις δασμολογικές ποσοτώσεις, ούτε ως παραδοσιακοί επιχειρηματίες ούτε ως μη παραδοσιακοί επιχειρηματίες, εκτοπιζόμενοι πλήρως από την αγορά της μπανάνας, χωρίς να έχουν τη δυνατότητα να αποδείξουν την ανεξαρτησία του, κατ' αντίθεση προς τον

κανονισμό 216/2001 και προς τις θεμελιώδεις αρχές της ελεύθερης επιχειρηματικής δράσεως και της ελεύθερης ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας.

78 Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι το άρθρο 6, στοιχείο γ', του κανονισμού 896/2001 αποσκοπεί, σύμφωνα με την έβδομη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού, στην αποτροπή του ενδεχομένου «καταχωρίσεως ψευδεπώνυμων απλών παραγόντων και η χορήγηση μεριδίων σε όσους υποβάλλουν τεχνητές ή κερδοσκοπικές αιτήσεις». Η νέα κανονιστική ρύθμιση αποτελεί απόρροια της αλλαγής στάσεως των κοινοτικών οργάνων έναντι των ασχολουμένων με την «ωρίμανση» των μπανανών και συνιστά την απάντηση στην εμπορία πιστοποιητικών εισαγωγής στην οποία επιδίδονται ιδίως οι συνδεδεμένες επιχειρήσεις.

79 Όσον αφορά τις εισαγωγικές εταιρίες, η Επιτροπή επισημαίνει ότι αμφότερες συνδέονται προς μια εταιρία, συγκεκριμένα την εταιρία Di Lenardo SpA, η οποία αποτελεί «παραδοσιακό επιχειρηματία», ώστε οι εταιρίες αυτές να μπορούν να συνεχίσουν την επαγγελματική τους δραστηριότητα εντός του ομίλου, χωρίς να υποστούν την παραμικρή ζημία, η μόνη δε αρνητική συνέπεια που απορρέει γι' αυτές από το άρθρο 6, στοιχείο γ', του κανονισμού 896/2001 είναι η μη πραγματοποίηση κερδών από την κερδοσκοπική εμπορία με τρίτους των πιστοποιητικών εισαγωγής.

80 Επιπροσθέτως, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, δυνάμει παγίας νομολογίας, μπορούν να επιβληθούν περιορισμοί στην ελεύθερη άσκηση επαγγελματικών δραστηριοτήτων, ιδίως στο πλαίσιο κοινής οργανώσεως αγοράς, υπό την προϋπόθεση ότι οι περιορισμοί αυτοί εξυπηρετούν πράγματι σκοπούς γενικού συμφέροντος επιδιωκόμενους από την Κοινότητα και δεν συνιστούν, σε σχέση προς τον επιδιωκόμενο σκοπό, δυσανάλογη και ανεπίτρεπτη παρέμβαση που να θίγει την υπόσταση του αναγνωριζόμενου συναφώς δικαιώματος (βλ. αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 1989, 265/87, Schröder, Συλλογή 1989, σ. 2237, σκέψη 15, και της 10ης Ιανουαρίου 1992, C-177/90, Kühn, Συλλογή 1992, σ. I-35, σκέψη 16). Εν προκειμένω, όμως, είναι αναμφισβήτητο ότι ο περιορισμός της δραστηριότητας των μη παραδοσιακών επιχειρηματιών, οι οποίοι δεν συμμορφώνονται προς τα κριτήρια που προβλέπει το

άρθρο 6, στοιχείο γ', του κανονισμού 896/2001, απορρέουν από επιταγή γενικού συμφέροντος. Επιπροσθέτως, κανείς επιχειρηματίας δεν μπορεί να προβάλει κεκτημένο δικαίωμα διατηρήσεως μιας ευνοϊκής γι' αυτόν κατάστασεως, όπως αυτή που αφορά τη συμμετοχή στις δασμολογικές ποσοστώσεις, ιδίως όταν η κατάσταση αυτή αποδεικνύεται, σε δεδομένη στιγμή, αντίθετη προς τους κανόνες της κοινής αγοράς (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 1994, C-280/93, Γερμανία κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1994, σ. I-4973, σκέψη 80).

- 81 Η Επιτροπή καταλήγει ότι δεν συντρέχει κανένα στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος του άρθρου 6, στοιχείο γ', του κανονισμού 896/2001.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 82 Επιβάλλεται να τονιστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η ελεύθερη άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας περιλαμβάνεται, όπως επίσης το δικαίωμα ιδιοκτησίας, στις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου. Πάντως, οι αρχές αυτές δεν έχουν τη μορφή απολύτων προνομίων, αλλά πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε σχέση με τη λειτουργία τους εντός της κοινωνίας. Συνεπώς, μπορούν να επιβληθούν περιορισμοί στο δικαίωμα ελεύθερης ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας, όπως και στην άσκηση του δικαιώματος κυριότητας, υπό την προϋπόθεση ότι οι περιορισμοί αυτοί ανταποκρίνονται πράγματι σε επιδιωκόμενους από την Κοινότητα σκοπούς γενικού συμφέροντος και δεν συνιστούν, λαμβανομένου υπόψη του επιδιωκόμενου σκοπού, υπέρμετρη και απαράδεκτη παρέμβαση δυνάμενη να θίξει την ίδια την ουσία των διασφαλιζομένων κατ' αυτόν τον τρόπο δικαιωμάτων (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 17ης Οκτωβρίου 1995, C-44/94, Fishermen's Organisations κ.λπ., Συλλογή 1995, σ. I- 3115, σκέψη 55· της 28ης Απριλίου 1998, C-200/96, Metronome Musik, Συλλογή 1998, σ. I-1953, σκέψη 21, και της 10ης Ιουλίου 2003, C-20/00 και C-64/00, Booker Aquaculture και Hydro Seafood, Συλλογή 2003, σ. I-7411, σκέψη 68).

- 83 Επιβάλλεται σχετικώς η διαπίστωση ότι το άρθρο 6, στοιχείο γ', του κανονισμού 896/2001 περιορίζει την ελεύθερη άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας, καθόσον οιοδήποτε πρόσωπο το οποίο δεν ανταποκρίνεται στον ορισμό του «παραδοσιακού επιχειρηματία» κατά την έννοια αυτού του άρθρου, επειδή συνδέεται με παραδοσιακό επιχειρηματία σύμφωνα με το άρθρο 143 του κανονισμού 2454/93, δεν έχει δικαίωμα συμμετοχής στις δασμολογικές ποσοστώσεις υπό την ιδιότητα του μη παραδοσιακού επιχειρηματία.
- 84 Εντούτοις, όπως ορθώς υπογράμμισε η Επιτροπή, ο περιορισμός αυτός ανταποκρίνεται, όπως προκύπτει από την έβδομη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 896/2001, σε σκοπό γενικού συμφέροντος, ο οποίος συνίσταται στην πάταξη κερδοσκοπικών και εικονικής φύσεως πρακτικών στον τομέα της χορηγήσεως πιστοποιητικών εισαγωγής, αποκλείοντας τη δυνατότητα παραδοσιακού επιχειρηματία, ο οποίος μετέχει ήδη σε δασμολογική ποσόστωση, να μετάσχει εκ νέου, ως μη παραδοσιακός επιχειρηματίας, στην ίδια ποσόστωση μέσω ενός άλλου επιχειρηματία προς τον οποίο συνδέεται. Η επίτευξη αυτού του σκοπού συμβάλλει στον ομαλό εφοδιασμό της κοινοτικής αγοράς και διασφαλίζει την εφαρμογή της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως.
- 85 Επιπροσθέτως, το άρθρο 6, στοιχείο γ', του κανονισμού 896/2001 δεν συνιστά, ενόψει ενός τέτοιου σκοπού, υπέρμετρη και απαράδεκτη παρέμβαση δυνάμενη να θίξει την ίδια την ουσία του δικαιώματος της ελεύθερης ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας.
- 86 Πράγματι, χωρίς να υπάρξουν σοβαρές αμφισβητήσεις εκ μέρους των εισαγωγικών εταιριών, η Επιτροπή αναφέρθηκε στην έλλειψη αποτελεσματικότητας, από της απόψεως αυτής, του άρθρου 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 2362/98. Δυνάμει αυτής της διατάξεως, τα κράτη μέλη ήταν υποχρεωμένα να διαπιστώνουν ότι «οι νεοεμφανιζόμενοι επιχειρηματίες» ασκούσαν εισαγωγική δραστηριότητα εντός της Κοινότητας για λογαριασμό τους, ως αυτοτελής οικονομική μονάδα, σε περίπτωση δε αμφιβολίας ως προς την τήρηση αυτής της προϋποθέσεως, ο οικείος επιχειρηματίας όφειλε, προκειμένου να κριθεί παραδεκτή η αίτησή του και προκειμένου να αποδείξει τη διαχειριστική του αυτοτέλεια, να προσκομίσει στην

αρμόδια εθνική αρχή αποδείξεις που αυτή θα θεωρούσε «ικανοποιητικές». Από αυτής της απόψεως, το άρθρο 6, στοιχείο γ', του κανονισμού 896/2001 μπορεί ασφαλώς να αποτρέψει αποτελεσματικότερα την παράκαμψη της κοινοτικής νομοθεσίας κερδοσκοπικών και εικονικής φύσεως πρακτικών, χωρίς, εντούτοις, να εξαλείφει κάθε δυνατότητα εισαγωγής μπανανών στην Κοινότητα. Αντιθέτως, η δυνατότητα αυτή περιορίζεται αναλόγως της φύσεως των δεσμών που υφίστανται μεταξύ των οικείων επιχειρηματιών.

- 87 Εξάλλου, η προσπάθεια πατάξεως των κερδοσκοπικών και εικονικής φύσεως πρακτικών που αυξάνουν, λόγω της χρησιμοποίησεως ψευδών επωνυμιών, τη συμμετοχή των παραδοσιακών επιχειρηματιών στις δασμολογικές ποσοστώσεις, οι οποίες πάντως προορίζονται για τους μη παραδοσιακούς επιχειρηματίες, είναι δυνατό, αν αποδειχθεί αποτελεσματική, να παράσχει τη δυνατότητα σε πραγματικούς νεοεμφανιζόμενους επιχειρηματίες να δραστηριοποιηθούν στην αγορά και, επομένως, να αναπτύξουν πλήρως την οικονομική τους δραστηριότητα.
- 88 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται να δοθεί στο αιτούν δικαστήριο η απάντηση ότι από την εξέταση του τέταρτου ερωτήματος δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος του άρθρου 6, στοιχείο γ', του κανονισμού 896/2001.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 89 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή, η οποία κατέθεσε παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει, ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης, τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το Tribunale amministrativo regionale per il Veneto, με διατάξεις της 16ης Ιανουαρίου 2002, αποφαινεται:

Από την εξέταση των προδικαστικών ερωτημάτων δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος των άρθρων 1, 3, 4, 5, 6, στοιχείο γ', και 31 του κανονισμού (ΕΚ) 896/2001 της Επιτροπής, της 7ης Μαΐου 2001, περί των λεπτομερειών εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93 του Συμβουλίου σχετικά με το καθεστώς εισαγωγής μπανανών στην Κοινότητα.

Timmermans

Puissochet

Schintgen

Macken

Colneric

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 15 Ιουλίου 2004.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος του δεύτερου τμήματος

R. Grass

C. W. A. Timmermans